

Боб Дилан
ТАРАНТУЛА

Изданието е финансиски
поддржано од Министерството за
култура на Република Македонија

БИБЛИОТЕКА – *ARS MAGNA*

Главен уредник
Филип Димевски

Наслов на оригиналот
Bob Dylan, TARANTULA

Copyright © 1966, Bob Dylan
Copyright renewed © 1994, Bob Dylan
All rights reserved

Превод од англиски јазик
Кристина Димкова

Лектура
Ирена Ралева

Јазична редакција
Филип Димевски
Ѓоко Здравески

Компјутерска обработка
БЕГЕМОТ

Ликовно уредување
Бојан Димитријевиќ

© Сите права на изданието ги има – БЕГЕМОТ ДООЕЛ
Забрането е копирање, умножување и објавување на
делови или на целото издание во печатени или електронски
медиуми без писмено одобрение од издавачот.

Боб Дилан

ТАРАНТУЛА

Скопје, 2018

СОДРЖИНА

ЗА „ТАРАНГУЛА“	7
ПИШТОЛИ, УСНАТА КНИГА НА СОКОЛОТ И НЕКАЗНЕТАТА РАНЕТА МАЧКА	11
ЧУДНА ПИЈАЧКА СО ДОЛГИОТ ВИСОК СТРАНЕЦ	22
(БЕСМИСЛЕНО КАКО ВЕШТЕРКА)	24
БАЛАДА ВО ОБИЧЕН БЕ-ДУР	26
ЗА РУШЕЊЕТО НА ЗВУЧНАТА БАРИЕРА	29
ПАЃАЊЕ НА ТЕРМОМЕТАРОТ	31
УВЕРТИРА ЗА ТРЗАЛИЦАТА	33
МАРИЈА НА ЧАМЕЦОТ ШТО ПЛОВИ	38
ПЕСОК ВО УСТАТА НА ФИЛМСКАТА СВЕЗДА	40
ОГРАДУВАЊЕТО НА АГОЛОТ НА ЛУДИОТ ЧОВЕК	43
ПОЗДРАВУВАЊЕ СО НЕОБЈАВЕНАТА МАРИЈА	45
ЧЕТИРИЕСЕТТЕ АЛКИ НА СИНЦИРОТ (ПОЕМА)	47
ПОЛНА УСТА СО САКАНАТА АРТИЧОКА	51
КОЊСКА ТРКА	55
ПОЛН ЦЕБ НИКАКВЕЦИ	57
Г. БЕСКОРИСЕН Ѐ КАЖУВА ЗБОГУМ НА РАБОТАТА & СНИМА ПЛОЧА	59
СОВЕТ ЗА БРАТОТ НА ТИГАРОТ	61
ЗА НАБЉУДУВАЊЕТО НА БУНТОТ ОД ГНАСНАТА КЕЛИЈА ИЛИ (ЗАТВОРОТ НЕМА КУЈНА)	63
БЕЗНАДЕЖНИ & МАРИЈА НИКАДЕ	65
УДАРОТ НА КОНФЕДЕРАЦИЈАТА ВО ДАБОТ НА КРАЛ АРТУР	67
ГИТАРИТЕ ШТО СЕ БАКНУВААТ & СОВРЕМЕНИОТ ФИКС	70
СОВЕТ ЗА МОДЕЛОТ НА БЕЗДОМНИК	77
НАВАЛА ОД ГУБИТНИЦИ ШТО НЕ ДОБИВААТ НИШТО	79
ВОДИМЕ ЉУБОВ НА ПРИЈАТЕЛКАТА НА МАРИЈА	83
БЕЛЕШКА ЗА ПОТРЧКОТО КАКО МЛАД ВОЕН ДЕЗЕРТЕР	86
ВКУС НА ПУШКА	88
СТОМПОТ НА МЕЈ ВЕСТ (БАСНА)	91
СУДИР ВО ЦРНАТА НОЌ	94
НЕПРИЈАТЕЛСКИ СУДИР ВО ЦРНАТА НОЌ	96
НЕОДГОВОРЕН СУДИР ВО ЦРНАТА НОЌ	98
ЕЛЕКТРИЧЕН СУДИР ВО ЦРНАТА НОЌ	99
НЕЧИЈ СУДИР ВО ЦРНАТА НОЌ	101
ИЗГЛЕДА КАКО СУДИР ВО ЦРНАТА НОЌ	104

НА ЕКС НА ЕКС СЛУШАЈ МЕ КАКО ВРЕСКАМ	
ХАЈ ДИ ХО	107
РАЈ, СИРОМАШЕН КВАРТ & МАРИЈА НАКРАТКО	109
УДАРОТ НА ПАЦИФИСТОТ	111
СВЕТИОТ РАСТРЕПЕРЕН ГЛАС &	
ВЕСЕЛОТО СВОНЛИВО УТРО	114
ПАЃАЊЕ НА КУРСОТ ПО ПРОПАГАНДА	117
МАЈМУН ВО НЕДЕЛА	120
БЛУЗОТ НА АНГЕЛОТ КАУБОЕЦ	128
ПОДЗЕМЕН НОСТАЛГИЧЕН БЛУЗ &	
РУСИОТ ВАЛЦ	134
ПОГАНИОТ ХУМОР НА ГНЕВНИОТ САЈМОН	139
ПИЈАНИСТОТ МИ БЕШЕ ПРИЛИЧНО ШАШЛИВ	
НО МОШНЕ ДОБАР	142
ВАНДАЛИТЕ ГИ ВЛЕЧАТ КОНЦИТЕ (ОПЕРА)	146
ШЕРИФ ВО МАШИНЕРИЈАТА	153
ЛАЖНА ТРЕПКА ВО МЕНУВАЧОТ НА МАРИЈА	158
АЛ АРАФ & ОДБОРОТ ЗА ПРИНУДА	161

ЗА „ТАРАНТУЛА“

Периодот во кој е напишана Тарантула (1965 – 1966) бил исклучително плоден за Боб Дилан. На музички план креативниот дух бил постојано во него. Доволно е само да се спомне дека за само малку повеќе од една година ги создал *Bringing It All Back Home*, со кој се претвори од фолк-пејач во рок-свезда, *Highway 16 Revisited*, со кој рокот го издигна на ниво на врвна уметност, како и *Blonde on Blonde*, со кој си го зацврсти патот кон вечноста на рок-музиката. И уште ако на овој креативен наплив го додадеме и експерименталното литературно дело „Тарантула“, со сигурност можеме да кажеме дека музите не биле штедливи со Дилан во овој период. Но, не смееме да заборавиме дека Дилан е пред сè музичар и дека несомнено музиката е морето во кое најслободно и најсамоуверено плива.

Оттаму може и да се заклучи дека литературата, можеби, била од второстепено значење за Дилан во овој плоден музички период. Дека

немал многу одговорен однос кон ова парче литература зборува фактот дека не можел да се натера себеси да помине повторно низ текстот и да ги направи измените што му ги побарал издавачот иако се обврзал, па така, губел делови од делото по хотелски соби, а поради долгото очекување на најавеното литературно дело на веќе сериозно популарниот Дилан, фановите се „снаоѓале“ умножувајќи копии од страниците што самиот ги оставал зад себе по хотелските соби. Овој книжевен обид несомнено има силна енергија, зборовите како да скокаат по парчињата хартија создавајќи слики, останувајќи за кратко пред нас, за потоа да бидат заменети со нови и уште посилни. Најверојатно тоа би бил и најпрецизниот опис на „Тарантула“, низа од слики што како вагони од некој психоделичен воз се нижат низ свеста без намера долго да се задржат, но, сепак, да остават силен впечаток дека сме доживеале ново и поинакво читачко искуство. Текстот претставува дестилат на Дилановиот занес, ексцентричност, мудрост и имагинативна енергија. Експлодира пред нас како некаков вербален пандемониум. Воодушевеноста од Бит-движењето, од слободата на изразот на Бит-генерацијата, од експериментирањето со психотропни супстанции како креативен стимуланс можеби било она што го натерало Дилан да го напише ова експериментално парче проза преплетено со поезија. Надреалистичкиот стил (наводно во тој период Дилан обожавал да го чита Рембо) под силно влијание од Џек Керуак, Алан Гинсберг и Вилијам Бароуз, изведен со Џојсовата техника „тек на свеста“, ни најмалку не е спокојна литература

за обичниот читател, туку динамична јазична анархија што напати сосема ја губи смислата. Брзата испресечена синтакса го прави јазикот напнат, го нарушува нормалниот тек на мислата и создава чудни и неочекувани идеи и слики. Штурата и нестандартна употреба на интерпункцијата и правописната „слобода“ дополнително ја усложнува динамиката на текстот и го прави тежок за читање. Но, веројатно би било најдобро и да се каже дека ова дело не бара втренчено и внимателно исчитување во потрага по смисла, во потрага по поврзаност на идеите, нивна издржаност, јасен концепт или идеја. „Тарантула“ е текст што има музичка димензија и што, можеби, треба да се чита наглас и да се ужива без премногу длабоко да се навлегува во неговата смисла. Онака како што се ужива во музиката, а музиката, знаеме, зборува на интернационален јазик, на јазик разбирлив за сите.

Кристина Димкова

ПИШТОЛИ, УСНАТА КНИГА НА СОКОЛОТ И НЕКАЗНЕТАТА РАНЕТА МАЧКА

А рета/ кристалната цубокс кралица на
одите & тој растворен во рана од пија-
на трансфузија така осакатен внесен во слатки-
те звучни бранови & гласно го поздравува ох
големиот единствен елдорадо вистинскиот &
измачен личен бог но таа не може таа водачот
на оние што ги следите, таа не може таа нема
грб таа не може... под црните цветни лепези на
пругата & сенките од смоквини лисја & пците
на ноќните скитачи, растат како лакови & ги ле-
куваат хармоникашките баталјони од огорчени
кукавици, коски & минато додека сè поистрајно
и погласно стенкаат & оружјето на погребникот
со страстен бакнеж вежба од зори & се качу-
ва во грмушките со некој омилен непријател и
ги кине поштенските марки & лудите поштари
& му мавта на секој чин & познатата амбиција
недоволна за да знае дека мајката не е дама...
арета без цел, вечно сама & на чекор до рајот/

нека се знае дека таа ја поседува оваа мелодија
заедно со емоционалните дипломати & нејзи-
ната земја & нејзините музички тајни

цензорот во возило со дванаесет тркала на
пола пат
застанува за крофни & ја штипнува
келнерката/ жените ги сака полупечени &
со сируп/ наумил да стане
славен војник

ракописен кошмар со расечено грло горе &
долу & погледни ја пророчката слепа верност
кон лисицата на правото, месечниот купидон &
опојните духови на догмата... не & веслачите
во бањарки нека бидат прогонети засекогаш &
миропомазани на полиците на живиот пекол,
прозаична дремка, повторување без промена &
дебели шерифи што ја гледаат судбината во ду-
шекот... алелуја & шефот на скитниците доаѓа
& издава наредби во духовниот камп на цига-
нот дејви каде што скришум се вовлекол стран-
ски диктатор, розов ФБИ & љубопитниот не-
познат мирновременски губитник божем свет
& сребрен & благословен низ текстурата на ка-
леидоскопот & девојката во сандали... сонува
разиграни девици наголтани со таблети & скит-
никот аполон на оргули/ ненаучни скитници &
среќни убавици & ги подигаат усните & делат
погледи & поздрави од рамената на трубадурот
на адам & ева see... ја пропуштаат шансата да
ги истепаат силните духови & вршителите на
дела да ги претворат во риболики кловнови
& ја извлекуваат вашата настрана намера... се

предаваат пред убедувањето, злосторството врз луѓето, речиси исто со убиство & додека докторите, наставниците, банкарите & чистачите на канализации се борат за своите права, тие сега мора да бидат ужасно дарезжливи... & ајде сега во марш што таб хантер го води со својот тандерберд/ перл бејли го втерува до бјуикот & каде што сиромаштијата, тоа совршенство на нептуновите непривикнати клиенти, игра криенка & бега во погоди кој оди таму? & сега не е време да се прават глупости, затоа облечи си ги големите чизми & скокни им на кловновите од губриштето, плаќањето од час & мајсторите за клистирање & каде што младите сенатори & гоблините ги крадат врвовите од прашалниците & нивните сопруги прават пити & одат сега & фрлаат по некоја пита в лице & диви патници & кон аретините религиозни бутови & движење, пронајди си ја својата нимфа без совест & си ја уништуваш својата млада чувствителна гордост само за да видиш еднаш & засекогаш дали постојат дупки & музика во вселената & глејте ја како го скротува морското коњче/ арета, приклетшена од хор од момчиња & други мајкини бисерчиња веќе прилично мрачна и вештерска & зар не знаеш уште среќни песни

адвокатот води свиња на ременче
застанува за чај & ја јаде цензоровата
крофна по грешка/ милува да лаже за
својата возраст & паранојата си ја сфаќа
сериозно

гостољубивиот гроб беше во оглас & се дава од
каприц & во списанија на кои седи домаќин-

ката. се чувствува финансирана, раскината но никогаш цензурирана & никогаш не се заруменува/ својот леш го лишува од храброста со ползење да ја затвори сопствената врата, способноста да умре во кражба на банка & сега патува со старите ѕвезди што прават страшни филмови од нејзиното ѓубре & нејзиното лице & сега не може секој да ја откопа. таа е приватна сопственост... базуки во гнездото & оружје од мраз & сепнување отпорно на атмосферски влијанија & црцорат, прават лузни & убиваат бебиња пред дамата со срамно привлечен изглед & нејзиниот вечен душман, том соер на утринските житарки, кој е причина ниту една жена да не обрне внимание на тоалетниот масакр кој подолу е наречен ЛОНЗО & принудена засекогаш да чекори по улиците на животот со мрзливци што немаат што друго да прават освен да се тепаат за жени... сега веќе сите знаат дека причина за војните се парите & алчноста & хуманитарните организации/ домаќинката не е тука. таа се кандидираше во конгресот

сенаторот облечен како австриска овца. застанува да се напие кафе & да го навреди адвокатот/ тој е на диета на база на слива & тајно посакува да е бинг крозби но ќе се задоволи и да биде близок роднина на едгар берген

му го подава шеќерот на железниот човек од шишињата, кој пристигнува со насмевка &

топлотна ламба & оваа година тој ги стиска копчињата „кој е убиецот“ & посредник за љубов на прв поглед... го видовте како од силеција од голо брдо израснува во тапкач по грб & итар е & зборува со секого како штотуку да му отворил врата/ не сака луѓе што му велат дека потекнува од мајмуни а секако е глуп & убиствено досаден... додека Алах готвачот гребе глад од подот & го треска на лебдечките чинии дерејќи се & останатите токмаци заемно си се воодушевуваат на силата & се расправаат за некое мозолче & рецитираат календари & еден на друг си вперуваат прсти во облеката & отекуваат & се распрснуваат на парчиња & умираат со луда смрт & рикаат смртна фарсична селјачка повраќаница & зошто Исусе некој би сакал да биде Уште еден токмак? кога сите тонтовци¹ & каубојци си ги оставаат нозете обидувајќи се да танцуваат фраг додека кемозаби² & г. паладин си го поминуваат слободното време раздвоени ама исти & во секој случај зошто да не се почека смеата да ги поправи работите во меѓувреме & АУУУ трес & каков е тој бес поради кој поранешниот љубовник-каубоец виси наопаку & Сузи Кју тој ангел става нови десет центи во оваа машина за посвојување што исфрла симбол разгракан & премрзнат & се треснува во утробата на некоја одвратна кутија од сапун & сè татни & железниот човек си ги собира копчињата „кој е убиецот?“ & ги раздава бесплат-

¹ Тонто е телевизиски/ радио лик претставник на подгрупа на племето Апачи (заб. на прев.).

² Збор што често го користи Тонто и што би значел нешто како „добар пријател“ (заб. на прев.).

но & се обидува да стекне пријатели & иако не
припаѓаш на ниту една политичка партија, сега
си подготвен, подготвен да запомниш нешто во
врска со нешто

шефот на полиција држи базука
на неа името му е изгравирано. влегува
пијан & ја пика цевката во лицето
на свињата на адвокатот. некогаш тепач на
жени,
сега стана професионален боксер & доби
деформирано стапало/ буквално би сакал да
стане целат. она што не го знае
е дека свињата на адвокатот стана
пријателка
на сенаторот

страста на коцкарот & негов роб, врабецот &
блада од кутијата на црната платформа & го
хипнотизира ова клопче од јуначишта да оста-
нат до изутрина & не провалувајте во фабри-
ките/ секој очекува да биде роден со оној кого
го сака & не е & ги разочараа, ги излажаа &
сега организаторите мораат да ги внесат воло-
вите & да довлечкаат брошури & гангренозен
ентузијазам, гадови & тенкови со самоубиј-
ци од телефонските говорници до станбените
комплекси & обично почнува да врне и врне
извесно време... малите момчиња не можат да
излезат надвор & да играат & нови луѓе со бул-
дожери доаѓаат секој час да достават намирни-
ци & пакети со помош испратени од лас вегас...
& внуците на експертот за зрна кафе & други
омилени синови што дипломираат со помпадур

фризури & високи почести – сполај ти & плачливо збогум за ослободувањето на испосникот & убаво грди & допрете ја вечноста слезете & спасете ги јагнињата & касапите & удрете по розите со соодветниот мирис на жртвеното јагне... & дедото ко плашило си нашол малечко ситно глувчарапче & погрижи се и за себе додека го спасуваше и него/ погледни надолу ох голем Романтичару. ти кој можеш да предвидиш од секоја положба, ти кој знаеш дека секој не е Јов ниту Нерон ниту Ц. К. Пени... погледни надолу & зграпчи ја својата коцкарска страст, претвори ги експертите за одење по жица во херои, претседателите во измамници. претвори го конечното... но бидејќи испосниците не зборуваат & ниската класа или полуде или е во затвор... & тие и така не работат во фабриките

добриот самариканец влегува со зборовите „вртиме & вртиме“ тетовирано на неговиот образ/ му вели на сенаторот да престане да го навредува адвокатот/ би сакал да биде забавувач & се фали дека е еден од најдобрите туѓинци наоколу, свињата му скокнува & почнува да му го јаде лицето

неписмени монети со две глави што се борат со мијачот на прозорци, кој се реинкарнирал од градинарска мотика & откако некогаш радосно го туркале наваму-натаму & одвреме-навреме небрежно ќе треснел во некоја карпа, а сега огорчено запнал да најде некој полош од

себе. го загризува прозорскиот перваз & пеејќи им „што ќе правиме со бебето-о“ на жедните селски девојки желни за голтка од неговото ведро, си мисли дека е успешен, но се мачи да ѝ објасни на едната од двоглавите монети дека на времето слугувал во куќата на том џеферсон кога работата била зорт... во прозорецот луѓето на лоренс велк, го управуваат градот планирајќи поделба & хибернираат & ги хранат своите лета со разговор со сенките на сиромашните луѓе & други возачи на амбулантни возила, & дури не го ни забележуваат овој мијач на прозорци додека некои семејства раскажуваат за баба роги & тие се скапоцени & има слики од нив како играат голф & стануваат поцрни & намачкани со масло доаѓаат во салата на синдикалната зграда на мијачот на прозорци & овие луѓе се сметаат за гурмани поради тоа што не биле на погребот на чарли старкведер о боже шампањот е соодветно пагански & бафалото, иако сопствениците на ресторанот немаат јасен став во врска со ова, брзо исчезнува во насилството/ наскоро ќе постои само една страна на монетата & мухамед од каде и да потекнува, пцуе & мијачите на прозорци паѓаат & тогаш никој нема да има никакви пари... боже чувај ги чистите, малцинствата & земјата на Либерачи.

камионцијата влегува со чистач
за килими под очите/ сите велат
„здрво џо“ & тој вели „џо е типот што
е газда на местово. јас сум само научник.
немам име“ камионцијата го мрази
секој што носи рекет за тенис/ тој му

го пие сето кафе на сенаторот & потоа
го става во клинч

прво крцни си ја косата & обиди се да ги врзеш возбудливите гласови за масата & потоа луѓето од одделот за продажба со имиња како Гас & Пег & Џуди Клучот & Надин со црвите во овошјето & Бернис Мечкино лице луда по Буч & сите се воодушевени од соблекувалните & зеленчукот & Магс ти заспива на врат додека зборува за продавници & разводи & насловни страни & ако не можеш да кажеш не ми диши во врат, само одговори му & намигни & почекај некој морбиден одговор & своното на слободата бие додека не се осмелуваш да се запрашаш како се чувствуваш побогу & што е уште едно лице? & разликата помеѓу животниот век на зевзеците & дупките, компаниските свињи & просјациите & критичарите на ракот кои учат јога со спобудалените ситни гангстери во едночинки со V-8 мотори сите фрлени в река & сите заедно во украденото огледало... во споредба со големиот ден кога ќе го откриеш лорд бајрон како игра крапс во мртвечницата со соблечени панталони & јаде слика од жан пол белмондо & ти нуди парче од зелена светилка & сфаќаш дека никој не ти кажал за Ова & дека животот на крајот на краиштата не е толку едноставен... всушност дека не е повеќе од книга за читање & палење цигара со... а пак на Лем Школката ич не му е гајле дали дејл стварно ќе се начука од скокот што го натега & потоа ќе излезе со Морис, која не е Дете од Пиорија & не изгледа исто како оние во Де Мојн, Ајова & старата

добра деби, доаѓа и таа & обајцата таа & дејл,
почнуваат да се ебат на весници & исусе кој би
можел да им забележи? & Амин & ох боже, &
колку на парадиве не им требаат твоите пари
бејби... конфетите & еден џорџ Вашингтон &
Надин која дотрчува & вели каде е Гас? & вул-
гарна е за лебот што тој го прави од нејзините
црви додека доларите стануваат парченца хар-
тија... но луѓето убиваат за хартија & секако не
можеш да купиш возбуда со долар долг колку
етикета, целта на средствата & не е поголема
од твојата тупаница & висат од котле со златен
божилак... кој напаѓа & кој ги покрива седлата
на безносните поети & чудесен пламен & не-
каде над божилакот & го заслепува мојот оже-
нет љубовник со манијачки аплауз/ кремирање
на невино дете во отпад за зловни препирки
& чудак & кој ќе му каже на чарли да преста-
не & да не се враќа бидејќи ѓубрециите не се
сериозни & ќе бидат убиени утре & следниот
7 март од истите деца & нивните татковци &
нивните чичковци & сите овие луѓе што лед-
бели³ ќе го направат домашно милениче... тие
секогаш ќе ги убиваат ѓубрециите & бришејќи
ги мирисите но не и божилакот, таа се крие зад
еден столб & напати торнадо ги уништува ап-
теките & поплавите носат детска парализа & ги
оставаат Гас & Пег свиткани во одбојкарската
мрежа & Буч се крие во медисон сквер гарден...
Мечкино лице умре од летечка трева! I.Q. –
некаде во шеесеттите & дваесеттиот век & така
пеј си арета... пеј мејнстрим во орбитата! пеј за

³ Lead Belly е американски фолк и блуз музичар (заб.
на прев.).

клопотарците! пеј магловито... пеј за берберот
& кога ќе те обвинат што не поседуваш коњица
& не ѝ помагаш на танчарката со ларингитис...
погрешно ги наведуваш пиратите на валенти-
но кон индијанците или можеби не му пода-
ваш рака на глувиот пацифист во морнарскиот
затвор... тогаш мора да ти дошло времето да
се одмориш & да научиш нови песни... не ти
простувам ништо оти ништо немаш сторено &
води љубов со благородната чистачка

ова станува жива досада. пишување
за неколкумина одбрани. пишувањето за
кој било
освен тебе. ти, дејзи меј, што не си
ни од масата луѓе... чудна работа,
пак, е тоа што сè уште не си мртва...
ќе ги заковам овие зборови на хартијава,
и ќе ги летнам до тебе. и ќе заборавам на
нив... благодарам за одвоеното време.
љубезна си.

те сакам и те бакнувам
твојот двојник
Блесави Очи
(во авионска незгода)